

Araştırma Makalesi/Research Article

Anneliğe Geçiş Ölçeği'nin Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi

Meltem ÖZKAYA¹, Öznur KÖRÜKCÜ²

Examining the Psychometric Properties of the Transition to Motherhood Scale

ÖZ

Amaç: Bu çalışmanın amacı Anneliğe Geçiş Ölçeği'nin psikometrik özelliklerinin incelenmesidir.

Yöntem: Anneliğe Geçiş Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliğinin değerlendirilmesinde yapı geçerliği için açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmış, iç tutarlığı belirlemek için Cronbach Alfa Katsayısı hesaplanmıştır. Çalışma verileri Mayıs 2023-Mayıs 2024 tarihleri arasında Akdeniz Üniversitesi Hastanesi'nde doğum yapan 300 anneden toplanmıştır. Verilerin analizi için LISREL ve SPSS v25 paket programı kullanılmıştır.

Bulgular: Anneliğe Geçiş Ölçeği'nin modifikasyonun yapıldığı doğrulayıcı faktör analizi sonucunda hesaplanan uyum indekslerinin $\chi^2 (393) = 785.64$, $p=0.00$, $\chi^2 /sd = 1.99$, GFI=0.80, NNFI=0.90, CFI= 0.90, RMSEA= 0.08, AGFI= 0.80 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin beş faktörlü ve 30 maddeli yapısı doğrulanmıştır. Ölçeğin genel Cronbach Alfa Katsayısı 0.86 olarak belirlenmiştir.

Sonuç: Anneliğe Geçiş Ölçeği'nin Türk toplumunda doğum yapan anneler için geçerli ve güvenilir bir araç olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Anneliğe geçiş, psikometrik özellik, uyarlama

ABSTRACT

Aim: The aim of this study is to examine the psychometric properties of the Transition to Motherhood Scale.

Method: In evaluating the validity and reliability of the Transition to Motherhood Scale, exploratory and confirmatory factor analysis was performed for construct validity, and Cronbach's Alpha Coefficient was calculated to determine internal consistency. Study data were collected from 300 mothers who gave birth at Akdeniz University Hospital between May 2023 and May 2024. LISREL and SPSS v2 package programs were used to analyze the data.

Results: The fit indices calculated as a result of the confirmatory factor analysis in which the Transition to Motherhood Scale was modified were $\chi^2 (393) = 785.64$, $p = 0.00$, $\chi^2 /df = 1.99$, GFI = 0.80, NNFI = 0.90, CFI = 0.90, RMSEA = 0.08, AGFI = 0.80. The five-factor and 30-item structure of the scale was confirmed. The overall Cronbach Alpha Coefficient of the scale was determined as 0.86.

Conclusion: It has been determined that the Transition to Motherhood Scale is a valid and reliable tool for mothers giving birth in the Turkish society.

Keywords: Adaptation, psychometric properties, transition to motherhood

¹**Corresponding author:** Arş. Gör., Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği, Antalya. **e-mail:** meltemozkaya66@gmail.com, **ORCID ID:** 0000-0002-1004-6040

²Doç. Dr. Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği, Antalya. **e-mail:** oznurkorukcu@akdeniz.edu.tr, **ORCID ID:** 0000-0001-5840-9114

Geliş tarihi: 28.06.2024 **Revizyon:** 17.11.2024 **Kabul Tarihi:** 25.11.2024 **Online Yayın Tarihi:** 30.11.2024

Atf/Citation: Özkaya, M., Körükcü. Ö. (2024). Anneliğe Geçiş Ölçeği'nin psikometrik özelliklerinin incelenmesi. Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi, 10(3), 176-183.

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International

EXTENDED ABSTRACT

Objective: Pregnancy and birth are events that lead to a transition process, and women who experience physical and mental changes during these processes go through a transition process in recognizing and adapting to their new roles as mothers. The transition to motherhood is defined as the physical, psychological, social and relational changes that the woman experiences with her baby and her immediate environment during pregnancy and the postpartum period. It is stated that if women experience pregnancy and birth for the first time, they experience confusion during the transition period and need physical, emotional, cultural and social adaptation to eliminate this confusion. While the first studies on the transition to motherhood were about women gaining a maternal identity and role (Rubin, 1984), recent studies examine the concept of motherhood from a broad perspective, taking into account women's becoming mothers, bonding with the newborn, adapting to the maternal role, and their roles in social contexts. In Turkey, there is a need for a measurement tool that measures the experiences of women during the transition to motherhood and for more quantitative studies in this field. This study was conducted to examine the psychometric properties of the Transition to Motherhood Scale.

Method: This study was planned to examine the psychometric properties of the scale included in the study titled "Development of an assessment tool for the transition of Japanese primiparas becoming mothers: Reliability and validity" conducted by Youko Katou et al. Research data was collected from 300 mothers who gave birth at Akdeniz University Hospital between May 2023 and May 2024. Before collecting research data, ethical approval was obtained from the Akdeniz University Faculty of Medicine Clinical Research Ethics Committee (Decision No: 379, 10.05.2023). After a verbal explanation was given to the mothers about the study before starting the study, mothers who agreed to participate in the study were included in the study. Criteria for inclusion in the study; Agreeing to participate in the study voluntarily, being over 18 years of age, being able to read and write, and being hospitalized after birth. Exclusion criteria are; discharge from the hospital, loss of the baby, and multiple pregnancies. SPSS v25 and Linear Structural Relations (LISREL) program were used to evaluate the data. For the validity and reliability analysis of the scale, Cronbach Alpha Coefficient, exploratory and confirmatory factor analysis were calculated. Before factor analysis, Kurtosis Skewness (kurtosis coefficient) and Kolmogorov-Smirnov test were performed to determine whether the data showed normal distribution. Percentage and frequency were used to analyze socio-demographic data.

Results: The fit indices calculated as a result of the confirmatory factor analysis in which modifications were made between items 20 to 21 and items 1 to 10 were $\chi^2(393) = 785.64$, $p = 0.00$, $\chi^{2/df} = 1.99$, $GFI = 0.80$, $NNFI = 0.90$, $CFI = 0.90$, $RMSEA = 0.08$, $AGFI = 0.80$. As a result of the analysis, the overall Cronbach Alpha coefficient for the Transition to Motherhood Scale was calculated as 0.863. Cronbach's alpha coefficient of the sub-dimensions was calculated as 0.904 for factor 1, 0.889 for factor 2, 0.896 for factor 3, 0.950 for factor 4 and 0.658 for factor 5.

Conclusion: The Transition to Motherhood Scale is a qualified tool that measures Turkish mothers' postpartum transition to motherhood. To examine the scale's psychometric properties, all mothers who were in the hospital after birth were included in the study. The scale consists of five sub-dimensions and 30 items and the Cronbach Alpha Coefficient was determined as 0.86. It has been determined that the Transition to Motherhood Scale is a valid and reliable tool for mothers giving birth in Turkish society.

GİRİŞ

İnsan hayatı bir durumdan, koşuldan veya rolden diğerine geçişlerle doludur (Smith, 2020). Sağlıktan hastalığa, gebelikten anneliğe geçişler yaşam geçişlerine birer örnektir. Sağlık durumundaki değişiklikler, refahın artması için fırsat sağlarken bireyleri artan hastalık risklerine maruz bırakmanın yanı sıra geçiş sürecini tetikleyebilmektedir (Meleis, Sawyer, Im, Messias, & Schumacher, 2000). Sağlıklı bir şekilde geçiş yapmak, bireylerin yeterlilik duygusuyla birlikte subjektif sakinlik yaşamalarına ve sağlıklı ilişkiler kurmalarına yardımcı olabilmektedir (Schumacher & Meleis, 1994)

Gebelik ve doğum, geçiş sürecine yol açan olaylardır ve bu dönemlerde fiziksel ve zihinsel değişimler yaşayan kadınlar anne olarak yeni rollerini tanıma ve bu rollere uyum sağlama konusunda bir geçiş sürecinden geçmektedir (Itai, Harada, Nakazato, & Sakurai, 2022). Anneliğe geçiş, gebelik ve doğum sonrası dönemde kadının bebeğiyle ve yakın çevresiyle yaşadığı fiziksel, psikolojik, sosyal ve ilişkisel değişimler olarak tanımlanmaktadır (Hwang, Choi, & An, 2022). Eğer kadınların ilk gebelik ve doğum deneyimi ise geçiş döneminde kafa karışıklığı yaşadığı ve bu karışıklığın ortadan kaldırılması için fiziksel, duygusal, kültürel ve sosyal açıdan adaptasyona ihtiyaçları olduğu belirtilmektedir (Razurel, Bruchon-Schweitzer, Dupanloup, Irion, & Epiney, 2011). Anneliğe geçiş ile ilgili ilk yapılan çalışmalar kadının annelik kimliği ve rolü kazanması üzerineyken (Rubin, 1984) son yapılan çalışmalar annelik kavramını, kadınların anne olması, yenidoğanla bağ kurması, annelik rolüne uyum sağlaması ve sosyal bağlamlardaki rollerini de dikkate

arak geniş bir perspektiften incelemektedir (Uriko, 2019; Yopo Díaz, 2018).

Kadınların anneliğe geçiş sürecini değerlendiren çok fazla kalitatif çalışma varken (Korukcu, Aydın, Conway, & Kukulu, 2018; Ozkaya, Korukcu, & Aune, 2024; Walker, Rossi, & Sander, 2019), anneliğe geçiş süreçlerini ölçmek için literatürde Türkçe bir ölçeğe ulaşılamamıştır. Türkiye’de kadınların anneliğe geçiş sürecinde yaşadıklarını ölçen bir ölçüm aracına ve bu alanda daha fazla nicel çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışma, Anneliğe Geçiş Ölçeği’nin psikometrik özelliklerinin incelemesi amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Bu çalışma, Youko Katou ve arkadaşları tarafından yapılan “Development of an assessment tool for the transition of Japanese primiparas becoming mothers: Reliability and validity” isimli çalışmasında yer alan ölçeğin psikometrik özelliklerinin incelenmesi amacıyla planlanmıştır. Araştırmacılar orijinal ölçeğin sahibinden e-posta yoluyla uyarlama izni aldıktan sonra Mayıs 2023-Mayıs 2024 tarihleri arasında Akdeniz Üniversitesi Hastanesi’nde doğum yapan 300 anneden araştırma verileri toplanmıştır. Geçerlik güvenilirlik çalışmalarında faktör analizi yapabilmek için ölçek madde sayısının en az 5, ideal olarak ise 10 katı alınması gerektiği belirtilmektedir (Şencan, 2005). Anneliğe Geçiş Ölçeği 30 maddeden oluşması nedeniyle 300 anneden veri toplanmıştır. Araştırma verileri toplanmadan önce Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu’ndan etik onay alınmıştır (Karar No: 379, 10.05.2023). Araştırma, Helsinki İnsan Hakları Deklarasyonu, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyularak gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya başlamadan önce annelere çalışma hakkında sözel açıklama yapıldıktan sonra çalışmaya katılmayı kabul eden annelerden yazılı olarak Bilgilendirilmiş Onam Formu ile onay alındıktan sonra çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırmaya dahil edilme kriterleri; Çalışmaya katılmayı gönüllü kabul etmesi, 18 yaşın üzerinde olması, okuma-yazma bilmesi, doğum sonrası hastanede yatıyor olması, Dışlanma kriterleri ise; hastaneden taburcu olmak, bebeğin kaybı ve çoğul gebeliğin olmasıdır.

Veri Toplama Formu

Araştırma verileri araştırmacılar tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu ve Anneliğe Geçiş Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından annelerin sosyo-demografik ve obstetrik bilgilerini içeren 15 soruluk bir formdur.

Anneliğe Geçiş Ölçeği: Anneliğe geçiş sürecini belirlemek amacıyla Youko Katou ve arkadaşları tarafından (2022) geliştirilen “Anneliğe Geçiş Ölçeği” toplam 30 madde ve beş alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte yer alan 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 26., ve 29. madde ters madde olarak belirlenmiştir. Beşli Likert şeklinde oluşturulan ölçekte maddelerde belirtilen düşünceye, “1= Kesinlikle Katılmıyorum ve 5= Kesinlikle Katılıyorum” arasında değişen puanlarla değerlendirilmektedir. Ölçekten alınacak puanlar 30 ile 150 arasındadır. Ölçekten alınan puan arttıkça anneliğe geçiş sürecinin olumlu olduğu belirtilmektedir.

Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin değerlendirilmesi için SPSS v25 ve Linear Structural Relations (LISREL) programı kullanılmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizleri için Cronbach Alfa Katsayısı, açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi hesaplanmıştır. Faktör analizi yapılmadan önce verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için Kurtosis Skewness (basıklık- çarpıklık katsayısı) ve Kolmogorov-Smirnov testi yapılmıştır. Sosyo-demografik verilerin analizi için yüzde ve frekans kullanılmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya katılan annelerin yaş ortalaması 28.48 ± 4.67 ve 38. gebelik haftasında doğum yapmıştır. Anneler doğumdan bir gün (24.42 ± 17.00 /saat) sonra taburcu olmadan önce çalışmaya alınmıştır. Annelerin %31.3’ü lise mezunu, %59.7’si çalışmıyor ve %71.3’ü gelirinin giderine denk olduğunu belirtmiştir. Annelerin %86.0’sı isteyerek gebe kalmış ve %77.3’ü sezaryen doğum yapmıştır. Annelerin %34.0’unun toplam gebelik sayısı ve %39.0’unun yaşayan çocuk sayısı bir olarak belirlenmiştir. Annelerin neredeyse tamamı doğumdan sonra eşinin (%95.7) ve ailesinin (%97.0) aldığını ifade etmiş ve %70.3’ü bebeğini emzirdiğini belirtmiştir (Tablo 1).

Adım 1 Çeviri- Dilsel eş değerlik

Anneliğe Geçiş Ölçeği’ni geliştiren Youko Katou ve arkadaşlarından uyarlama izni alındıktan sonra alanında uzman dört öğretim elemanı tarafından İngilizceden Türkçeye çevirisi yapılmıştır

Adım 2- Uzman Görüşü- Kapsam geçerliği

Anneliğe Geçiş Ölçeği’nin dilsel eş değeri sağlandıktan sonra kapsam geçerliğinin belirlenmesi için uzman görüşüne başvurulmuştur. Ölçeğin Türk Kültürüne uygunluğunun ve anlaşılabilirliğinin değerlendirilmesi için hemşirelik alanında uzman beş öğretim elemanından uzman görüşü alınmıştır. Uzman öğretim elemanlarına çalışmanın amacı açıklandıktan sonra ölçekte yer alan her bir soruyu Türkçe’ye

uygunluk ve anlaşılabilirlik açısından değerlendirmesi ve her sorunun 0-4 arasında puanlanması istenmiştir. Uzman görüşü sonrası değerlendiriciler arası uyumu hesaplamak için Kappa Uyum Katsayısı hesaplanmıştır. Değerlendiriciler arası Kappa Uyum Katsayısı 0.63 olarak hesaplanmış olup değerlendiriciler arası uyumun yüksek olduğu belirlenmiştir.

Adım 3- Geri Çeviri

Kültürlerarası ölçek uyarlama çalışmalarında anlatım bozukluğunu en aza indirmek için ölçek maddeleri kör çeviri yöntemi kullanılarak üç öğretim elemanı tarafından Türkçe'den İngilizce'ye çevrilmiştir.

Adım 4- Pilot Uygulama

Ölçek uyarlama adımlarının ilk üç adımı tamamlandıktan sonra ölçek maddelerinin anlaşılabilirliğinin değerlendirilmesi için on anne ile pilot çalışma yapılmıştır. Pilot çalışmaya alınan anneler çalışma kapsamına dahil edilmemiştir. Gelen öneriler doğrultusunda ölçek maddelerinin son hali verilmiştir.

Adım 5- Geçerlik ve Güvenirlik Analizleri

Anneliğe Geçiş Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliğinin değerlendirilmesinde yapı geçerliği için açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmış, iç tutarlığı belirlemek için Cronbach Alfa Katsayısı hesaplanmıştır.

Faktör analizi veri yapısının uygunluğunu değerlendirmek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) hesaplanmıştır. Bu değer 0.74 olması nedeniyle veri yapısının faktör analizi yapabilmek için orta derecede yeterli olduğu ve Barlett küresellik testine ilişkin ki-kare değerinin de 0.01 düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir, $\chi^2(435) = 2220.319$, $p = .000$ (Tablo 2).

Yapılan analiz sonucunda, analize temel olarak alınan 30 madde için öz değeri 1'in üzerinde olan beş bileşen olduğu görülmüştür. Bu bileşenlerin toplam varyansa yaptıkları katkı %68.50'dir. Anneliğe Geçiş Ölçeği'nin faktör desenini ortaya koymak amacıyla faktörleştirme yöntemi olarak temel bileşenler analizi; döndürme yöntemi olarak da dik döndürme yöntemlerinden maksimum değişkenlik (varimax) seçilmiştir. Anneliğe Geçiş Ölçeği'nin faktör desenini ortaya koymak amacıyla yapılan açımlayıcı faktör analizinde, faktör yük değerleri için kabul düzeyi 0.50 olarak belirlenmiştir (Tablo 3). Faktör 1 "annelik rolünde yetersizlik duygusu", faktör 2 "Çocuk bakımı benim için ne ifade ediyor?", faktör 3 "anne rolünü yerine getirmede ustalık duygusu", faktör 4 "çocuk bakımında kişinin partneriyle ilişkisi" ve faktör 5 "kişinin kendi ebeveynlik görüşünü geliştirmesi" şeklinde adlandırılmıştır.

Tablo 1. Annelerin gebelik ve doğuma ait özellikleri

Gebelik ve Doğum Özellikler	M±SS	
Gebelik Haftası (gün)	266.33 ± 13.78/ gün (38. gebelik haftası)	
Doğumdan Sonra Geçen Süre	24.42 ± 17.00/saat	
	n	%
Eğitim Durumu		
Okur yazar	3	1.0
İlköğretim	96	32.0
Lise	95	31.7
Lisans	94	31.3
Lisansüstü	12	4.0
Çalışma Durumu		
Evet	121	40.3
Hayır	179	59.7
Gelir Durumu		
Gelir giderden az	43	14.3
Gelir gidere denk	214	85.7
Gelir giderden fazla	43	14.3
Aile Tipi		
Çekirdek	272	90.7
Geniş	28	9.3
İsteyerek Gebe Kalma		
Evet	258	86.0
Hayır	42	14.0
Doğum Şekli		
Normal Doğum	68	22.7
Sezaryen Doğum	232	77.3
Bebeğin Cinsiyeti		
Kız	150	50
Erkek	150	50
Yaşayan Çocuk		
1	117	39.0
2	109	36.3
3	63	21.0
4 ve üzeri	11	3.7
Toplam Gebelik Sayısı		
1	102	34.0
2	98	32.7
3	82	27.3
4 ve üzeri	18	6.0
Doğum sonu süreçte eşinizin desteğini hissediyor musunuz?		
Evet	287	95.7
Hayır	2	0.7
Kısmen	11	3.7
Doğum sonu süreçte yakınlarınızın desteğini hissediyor musunuz?		
Evet	291	97.0
Kısmen	9	3.0
Bebeğinizi emziriyor musunuz?		
Evet	211	70.3
Hayır	49	16.3
Kısmen	40	13.3

Tablo 2. KMO ve Barlett küresellik testi

Kaiser- Meyer- Olkin Örneklem Yeterlilik Ölçüsü	0,736	
Bartlett Küresellik Testi	Ki-Kare	2220.319
	df	435
	Sig.	0,000

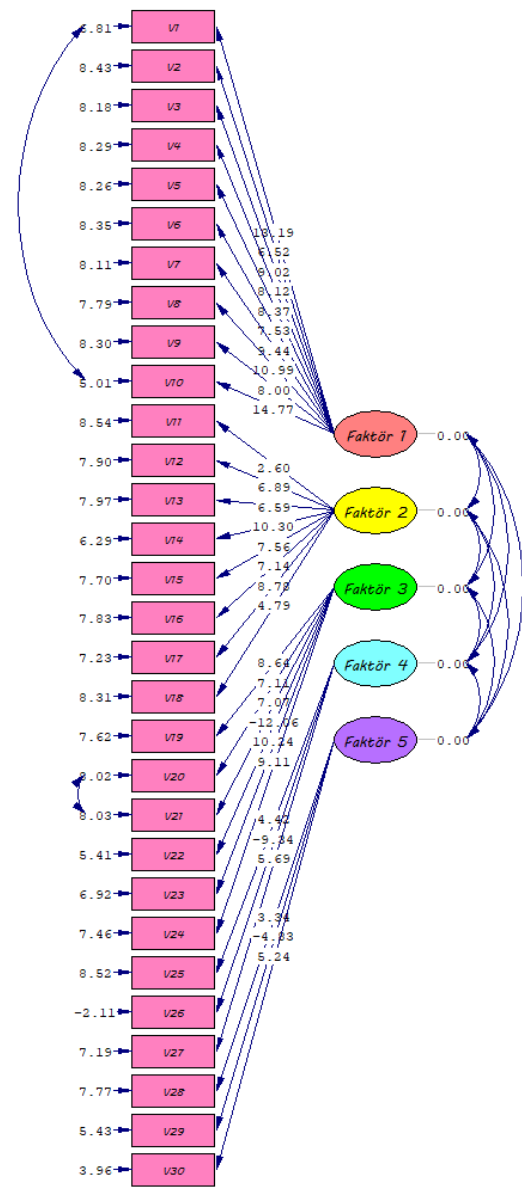
Tablo 3. Anneliğe Geçiş Ölçeği'nin faktör deseni

Maddeler	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5
AGÖ1*	0.865				
AGÖ2*	0.685				
AGÖ3*	0.727				
AGÖ4*	0.800				
AGÖ5*	0.757				
AGÖ6*	0.702				
AGÖ7*	0.737				
AGÖ8*	0.767				
AGÖ9*	0.613				
AGÖ10*	0.865				
AGÖ11		0.780			
AGÖ12		0.713			
AGÖ13		0.720			
AGÖ14		0.756			
AGÖ15		0.721			
AGÖ16		0.598			
AGÖ17		0.759			
AGÖ18		0.729			
AGÖ19			0.870		
AGÖ20			0.904		
AGÖ21			0.847		
AGÖ22			0.554		
AGÖ23			0.743		
AGÖ24			0.554		
AGÖ25				0.855	
AGÖ26*				0.899	
AGÖ27				0.837	
AGÖ28					0.884
AGÖ29*					0.552
AGÖ30					0.795

*işaretili maddeler ters kodlanmıştır.

Anneliğe Geçiş Ölçeği'nin faktör yapısını doğrulamak için analize 30 madde ile başlanmış ve bu 30 maddenin ölçeğin orijinalinde tespit edilen beş faktörlü yapının bu çalışmada elde edilen verilerle ne derecede uyum gösterdiğini değerlendirmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Gizil değişkenlerin gözlenen değişkenleri açıklama durumlarına ilişkin t değerleri Şekil 1.1'de verilmiştir. Parametre tahminleri, eğer t değerleri 1.96'yı aşarsa .05 düzeyinde ve 2.56'yı aşarsa 0.01 düzeyinde anlamlıdır (Çokluk, Şekercioğlu, & Büyüköztürk, 2010). Bu çerçevede Şekil 1.1 incelendiğinde V26'nın .05 düzeyinde anlamlı olduğu, diğer göstergelerin ise .01 düzeyinde anlamlı t değer verdiği görülmektedir (Şekil 1).

Madde 20 ila 21 ve madde 1 ila 10 arasında modifikasyonun yapıldığı doğrulayıcı faktör analizi sonucunda hesaplanan uyum indekslerinin χ^2 (393) =785.64, p=0.00, χ^2/df =1.99, GFI=0.80, NNFI=0.90, CFI= 0.90, RMSEA= 0.08, AGFI= 0.80 olarak belirlenmiştir (Tablo 4).

Chi-Square=785.64, df=393, P-value=0.00000, RMSEA=0.082

Tablo 4. Anneliğe Geçiş Ölçeği doğrulayıcı faktör analizi uyum indeksleri

Uyum İndeksleri	Uyum
χ^2 (393)	785.64
χ^2/df	1.99
GFI	0.80
NNFI	0.90
CFI	0.90
RMSEA	0.08
AGFI	0.80

Güvenirlilik Analizi

Anneliğe Geçiş Ölçeği'nin güvenirliliğinin belirlenmesi için iç tutarlılık (Cronbach Alfa Katsayısı) analizi yapılmıştır.

Tablo 5. Cronbach Alfa katsayıları

Alt Boyutlar	Cronbach Alfa Katsayısı
Faktör 1	0.904
Faktör 2	0.889
Faktör 3	0.896
Faktör 4	0.950
Faktör 5	0.658
Genel	0.863

Yapılan analiz sonucunda Anneliğe Geçiş Ölçeği için genel Cronbach Alfa katsayısı 0.863 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutların Cronbach alfa katsayısı faktör 1 için 0.904, faktör 2 için 0.889, faktör 3 için 0.896, faktör 4 için 0.950 ve faktör 5 için 0.658 olarak hesaplanmıştır (Tablo 5).

TARTIŞMA

Anneliğe Geçiş Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliğinin değerlendirilmesinde yapı geçerliği için açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmış, iç tutarlığı belirlemek için Cronbach Alfa Katsayısı hesaplanmıştır. Örneklemin faktör analizine uygunluğunu değerlendirmek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Örneklem Yeterliği Ölçüsü ve Barlett Küresellik Testi yapılmıştır. KMO değerinin 0.60'ın (sıklıkla da 0.50'nin üzerinde) üzerinde ve Barlett Küresellik Testi'nin $p < 0.05$ olması yeterli olarak kabul edilebilmektedir (Alpar, 2018; Şencan, 2005) ve çalışmamızda KMO değeri 0.74 ve Barlett Küresellik Testi $p < 0.000$ olarak belirlenmiştir.

Faktör yük değeri, maddelerin faktörlerle olan ilişkilerini açıklayan katsayıdır ve yüksek olması beklenmektedir (Alpar, 2018). Başol ve arkadaşları (2013) ölçülen özelliğin geçerlilik katsayısı olarak ifade edilen bir maddenin ayırt edicilik gücünün 0.40 ve üzerinde değerlere sahip olması gerektiğini ifade etmektedir. Çalışmamızda minimum faktör yük değeri 0.50 olarak alınmıştır ve faktör yük değerleri 0.552-0.904 arasında değişmektedir. Tabachnick ve Fidell'e (2015) göre çalışmamızın faktör yük değerleri iyi ve mükemmel arasında değişkenlik göstermektedir. Kırbaş ve arkadaşları (2024) minimum faktör yük değerini 0.40 olarak değerlendirmişler ve 0.40'ın altında kalan maddeleri ölçekten çıkarmışlardır ve ölçek madde yük değerleri 0.58 ile 0.81 arasında değişmektedir. Orijinal ölçeğin faktör yüklerine baktığımızda 0.40'ın altına kalan faktör yüklerinin ölçekten çıkarıldığı saptanmıştır. Çalışma sonucumuza göre uyarladığımız ölçek 30 madde ve alt boyuttan oluşmakta ve orijinal ölçek ile uyum sağlamaktadır. Kırbaş ve arkadaşlarının (Kırbaş et al., 2024) uyarladığı ölçekte ise 25 madde ve iki alt boyut olduğu belirlenmiştir. Çalışmamızdan elde edilen faktör yük değerleri uyarlanan ve orijinal ölçeğin faktör yük değerlerinden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Elde edilen madde ve alt boyut sayıları orijinal ölçek ile

uyum sağlarken Türkçe'ye uyarlanan diğer ölçek ile farklılık bulunmaktadır. Çalışmamıza tüm doğum yapan anneler dahil edildiği ve uyarlanan diğer ölçeğin sadece primipar annelerle yürütülmesinden dolayı olabileceği düşünülmektedir.

Anneliğe Geçiş Ölçeği'nin doğrulayıcı faktör analizi sonucuna göre $\chi^2 /sd = 1.99$ ($\leq 2,5$) mükemmel uyum gösterdiği, GFI (≥ 0.80), CFI (≥ 0.90), NNFI (≥ 0.90), RMSEA (≤ 0.08) ve AGFI (≥ 0.80)'nin ise kabul edilebilir düzeyde uyum gösterdiği saptanmıştır anlamlıdır (Çokluk, Şekercioğlu, & Büyüköztürk, 2010). Youko ve arkadaşları (2022) tarafından geliştirilen orijinal ölçekte uyum indeksleri ile çalışmamızda elde edilen uyum indeksleri benzerlik göstermekte ancak orijinal ölçekte χ^2 /sd değeri verilmediği için çalışmamızda bu değer mükemmel uyum göstermesi orijinal ölçek ile farklılık olduğunu göstermektedir. Kırbaş ve arkadaşları (2024) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçeğin uyum indeksleri çalışmamız ile tutarlılık göstermektedir. Doğrulayıcı faktör analizinde birden fazla uyum indeksinin sonucuna göre modelin teori ile uyumlu olup olmadığına karar verildiği (Çapık, 2014) için çalışmamızda birden fazla uyum indeksi sonucu verilmiştir.

Bir ölçekte bulunan maddelerin tutarlı olup olmadığını ve ölçeğin homojenliğini belirlemek için Cronbach Alfa katsayısı değerlendirilmektedir (Aktürk & Acemoglu, 2012; Çakmur, 2012). Ölçeğin Cronbach Alfa katsayısının 0.80-1 arasında ise güvenilirliğinin yüksek olduğu (Çakmur, 2012) ve maddeler arasında tutarlılık olduğu belirtilmektedir (Aktürk & Acemoglu, 2012). Çalışmamızda genel Cronbach Alfa katsayısı 0.86 olarak ve alt boyutların Cronbach Alfa Katsayısı 0.658-0.950 arasında değişmektedir. Ölçeğin orijinal çalışmasında bu değerler 0.648-0.871 arasında değiştiği ve genel Cronbach Alfa Katsayısının verilmediği saptanmıştır. Çalışmamızda Faktör 5'e ait Cronbach Alfa Katsayısı < 0.7 olarak hesaplanmış ve orijinal ölçekte de bu değer < 0.7 altında olduğu saptanmıştır. Faktör 5'teki madde sayısının az olmasından dolayı Cronbach Alfa Katsayısının düşük olduğu düşünülmektedir. Kırbaş ve arkadaşları tarafından uyarlanan ölçeğin genel Cronbach Alfa Katsayı değeri 0.93, Faktör 1 0.95 ve Faktör 2 0.93 olarak hesaplanmıştır. Çalışma sonuçlarımız ölçeğin orijinal sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Uyarlanan çalışma ile farklılık göstermesinin nedeni örneklem büyüklüğü ve evreni olduğu düşünülmektedir.

SONUÇ

Anneliğe Geçiş Ölçeği, Türk annelerin doğum sonu anneliğe geçiş sürecini ölçen nitelikli bir araçtır. Ölçeğin psikometrik özelliklerinin incelenmesi için

doğum sonu hastanede olan tüm anneler çalışmaya dahil edilmiştir. Ölçek beş alt boyut ve 30 maddeden oluşmakta ve Cronbach Alfa Katsayısı 0.86 olarak belirlenmiştir. Anneliğe Geçiş Ölçeği'nin Türk toplumunda doğum yapan anneler için geçerli ve güvenilir bir araç olduğu belirlenmiştir. Anneliğe geçiş ile ilgili nicel bir ölçme aracının olması klinikteki sağlık personelinin kadınların anneliğe geçiş sürecini objektif olarak değerlendirmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Etik Yönü/ Ethics Committee Approval:

Araştırmanın uygulanmasında Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik kurul onayı alınmıştır (Tarih: 10/05/2023 Sayı: 379)

Hakem/Peer-review: Dış hakem değerlendirmesi.

YazarKatkısı/AuthorContributions: Fikir/kavram: MÖ; Tasarım: MÖ, ÖK; Danışmanlık: ÖK; Veri toplama Veri İşlem: MÖ, ÖK; Analiz ve/veya Yorum: MÖ, ÖK; Kaynak tarama: MÖ; Makalenin Yazımı: MÖ, ÖK; Eleştirel inceleme: ÖK; Kaynaklar ve Fon sağlama: MÖ, ÖK

Çıkar çatışması/Conflict of interest: Araştırmacılar herhangi bir çıkar çatışması belirtmemişlerdir.

Finansal Destek/Financial Disclosure: Araştırmacılar herhangi bir finansal destek belirtmemişlerdir.

KAYNAKLAR

- Aktürk, Z., & Acemoglu, H. (2012). Tıbbi araştırmalarda güvenilirlik ve geçerlilik. *Dicle Tıp Dergisi*, 39(2), 316-319.
- Alpar, R. (2018). *Spor, sağlık ve eğitim bilimlerinden örneklerle uygulamalı istatistik ve geçerlik-güvenirlik*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Başol, G., Çakan, M., Kan, A., Özbek, Ö., Özdemir, D., & Yaşar, M. (2013). Eğitimde ölçme ve değerlendirme. *Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık*.
- Çakmur, H. (2012). Arařtırmalarda Ölçme-Güvenilirlik-Geçerlilik. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 11(3).
- Çapık, C. (2014). Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında doğrulayıcı faktör analizinin kullanımı. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 17(3), 196-205.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2010). Çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları. *Ankara: Pegem Akademi Yayınları*, 283.
- Hwang, W. Y., Choi, S. Y., & An, H. J. (2022). Concept analysis of transition to motherhood: a methodological study. *Korean J Women Health Nurs*, 28(1), 8-17.
- Itai, M., Harada, S., Nakazato, R., & Sakurai, S. (2022). Transition to Motherhood of Mothers Receiving Continuity of Child-Rearing Support. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(14), 8440.
- Katou, Y., Okamura, M., & Ohira, M. (2022). Development of an assessment tool for the transition of Japanese primiparas becoming mothers: Reliability and validity. *Midwifery*, 115, 103485.
- Kırbaş, Z. Ö., Odabaşı Aktaş, E., & Özkan, H. (2024). Validity and reliability of the Turkish version of the transition of primiparas becoming mothers scale. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 24(1), 259. doi:10.1186/s12884-024-06438-7
- Korukcu, O., Aydın, R., Conway, J., & Kukulcu, K. (2018). Motherhood in the shade of migration: A qualitative study of the experience of Syrian refugee mothers living in Turkey. *Nursing & health sciences*, 20(1), 46-53.
- Meleis, A. I., Sawyer, L. M., Im, E.-O., Messias, D. K. H., & Schumacher, K. (2000). Experiencing transitions: an emerging middle-range theory. *Advances in nursing science*, 23(1), 12-28.
- Ozkaya, M., Korukcu, O., & Aune, I. (2024). Transition to Motherhood of Puerperal Women With Preterm Birth in a Challenging Lifetime: Transition Theory-Based Study. *Research & Theory for Nursing Practice*, 38(1).
- Razurel, C., Bruchon-Schweitzer, M., Dupanloup, A., Irion, O., & Epiney, M. (2011). Stressful events, social support and coping strategies of primiparous women during the postpartum period: a qualitative study. *Midwifery*, 27(2), 237-242.
- Rubin, R. (1984). Maternal identity and the maternal experience. *AJN The American Journal of Nursing*, 84(12), 1480.
- Schumacher, K. L., & Meleis, A. I. (1994). Transitions: A central concept in nursing. *Image: The Journal of Nursing Scholarship*, 26(2), 119-127.
- Smith, M. (2020). Transitions in Health and Motherhood: Perspectives of a Woman with an Intracerebral Hemorrhage During Pregnancy.
- Şencan, H. (2005). *osyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tabachnick B, F. L. (2015). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Uriko, K. (2019). Dialogical self and the changing body during the transition to motherhood. *Journal of Constructivist Psychology*, 32(3), 221-235.
- Walker, S. B., Rossi, D. M., & Sander, T. M. (2019). Women's successful transition to motherhood during the early postnatal period: A qualitative systematic review of postnatal and midwifery home care literature. *Midwifery*, 79, 102552.
- Yopo Díaz, M. (2018). Enacting motherhood: time and social change in Chile. *Journal of Gender Studies*, 27(4), 411-427.